

Fra stolthed til ydmyghed

Ugens vers

"Hvor store er ikke hans tegn, hvor vældige er ikke hans undere! Hans kongerige er et evigt rige, hans herredømme varer i slægt efter slægt" (Dan 3,33).

Introduktion

Stolthed bliver ofte betegnet som den oprindelige synd. Den viser sig først hos Lucifer, en engel i himlens tronsal. Gud siger gennem Ezekiel: "Dit hjerte blev hovmodigt over din skønhed, du fordærvede din visdom og strålende glans. Jeg kastede dig til jorden, gav dig hen til konger, så de kunne fryde sig over dig" (Ez 28,17).

Stolthed førte til Lucifers fald, og han benytter nu stolthed til at lede talløse andre ned ad den samme ødelæggende vej. Vi er alle syndere, afhængige af Gud for at kunne eksistere. Enhver gave, vi har, og alt det vi kan udrette med de gaver, kommer fra Gud alene. Hvordan vover vi da at være stolte, pralende eller arrogante, når ydmyghed i stedet bør dominere alt, hvad vi gør?

Det tog lang tid for Nebukadnesar at forstå, hvor vigtig ydmyghed er. Selv da den fjerde person viste sig i ildovnen, ændrede det ikke hans liv. Kun da Gud tog kongeriget fra ham og sendte ham ud for at leve sammen med markens dyr, indså kong Nebukadnesar sin sande status.

Ugens tekster

- Dan 3,31-4,30
- Ordsp 14,31
- 2 Kong 20,2-5
- Jon 3,10
- Dan 4,31-34
- Fil 2,1-11

Dette er det store Babylon

Dan 3,31-4,30

Hvad skete der med kongen, og hvorfor?

Gud giver Nebukadnesar endnu en drøm. Denne gang glemmer kongen ikke drømmen. Men da de babyloniske eksperter igen kommer til kort, tilkalder kongen Daniel, så han kan tyde drømmen. I sin drøm ser kongen et stort træ, som nåede op til himlen. Et himmelsk væsen befaler, at træet skal fældes. Kun rodstubben skal blive tilbage i jorden og vædes af himlens dug. Men det, der har bekymret Nebukadnesar mest, har nok været den del af drømmen, hvor det himmelske væsen siger: "Hans menneskehjerte skal forvandles, han skal få et dyrehjerte. Syv tider skal gå hen over ham" (Dan 4,13). Da Daniel indser drømmens alvor, udtrykker han høfligt ønsket om, at drømmen henviser til kongens fjender. Men tro imod det budskab, som drømmen indeholder, siger Daniel, at drømmen i virkeligheden handler om kongen selv.

I Bibelen bliver træer ofte brugt som symbol på konger, nationer og riger (Ez 17,31; Hos 14; Zak 11,1-2; Luk 23,31). Det store træ er altså et passende symbol på en arrogant konge. Gud giver Nebukadnesar magt og herredømme; men han nægter fortsat at anerkende, at alt det, han har, kommer fra Gud.

Dan 4,27

Læg mærke til denne tekst. Hvad siger kongen, som viser, at han stadigvæk ikke fatter den advarsel, som Herren har givet ham?

Måske er det farligste ved stolthed, at den kan få os til at glemme, hvor afhængige vi er af Gud i alt. Og når vi glemmer det, er vi på en farlig åndelig kurs.

Til at tænke over

Hvad har du udrettet og opnået i dit liv? Kan du glæde dig over det uden at være stolt? Hvordan?

Profetens advarsel

Dan 4,24

Udover advarslen om, hvad der skal ske, hvad siger Daniel også, at kongen skal gøre, og hvorfor? Se også Ordsp 14,31.

Daniel fortolker ikke kun drømmen for kongen, han viser ham også en vej ud af situationen: "Derfor, konge, tag imod mit råd: Hør op med dine synder, og vær retfærdig, hør op med dine overtrædelser, og vær barmhjertig mod de hjælpeløse; så vil du kunne leve længe i tryghed" (Dan 4,24).

Nebukadnesar udfører et enormt byggearbejde i Babylon. Haverne, kanalerne og hundredevis af templer og andre byggeprojekter har gjort byen til et af oldtidens verdens underværker. Men denne skønhed og pragt er til dels opnået ved udnyttelse af slaver og undertrykkelse af de fattige. Imperiets rigdom bliver desuden brugt til at tilfredsstille kongen og fornøje hans hof. Nebukadnesars stolthed forhindrer ham ikke kun i at anerkende Gud; men det gør ham også blind over for de lidelser og problemer, som de fattige og trængende udsættes for. Når vi tænker på den særlige omtanke, som Gud har for de fattige, er det ingen overraskelse, at Daniel, blandt alle de synder han kunne have fremhævet over for kongen, vælger at omtale hans manglende barmhjertighed mod de hjælpeløse.

Budskabet til Nebukadnesar er ikke nyt. De gammeltestamentlige profeter advarer ofte Guds folk mod at undertrykke de fattige. Først blandt de synder, der fører til kongens landflygtighed, er hans manglende omsorg for de fattige. Omsorg for de fattige er trods alt det største udtryk for kristen barmhjertighed, og modsat vil udnyttelse og forsømmelse af de fattige være et angreb på Gud selv. Ved at tage os af de trængende, erkender vi, at alt tilhører Gud. Det betyder, at vi ikke er ejere, men kun forvaltere af Guds ejendom.

Ved at tjene andre med vores ejendele ærer vi Gud og anerkender, at han er Herre. I sidste ende er det Guds ejerskab, der bør afgøre vores ejendes værdi og funktion. Og det var på det punkt, Nebukadnesar fejlede. Det samme gør vi, medmindre vi anerkender Guds herredømme over alt det, vi udretter, og stadfæster vores anerkendelse af denne realitet ved at hjælpe mennesker i nød.

Den Højeste er hersker

Nebukadnesar blev bedt om at angre og søge Guds tilgivelse. Det nægtede han, og himlens dom over ham eksekveres på grund af hans vedholdende stolthed (Dan 4,28-33). Mens kongen går omkring i sit palads og lovpriser sig selv for det, han har opnået, bliver han ramt af en mental tilstand, som kræver, at han bliver bortvist fra det kongelige palads. Måske blev han ramt af en mental sygdom, som kaldes lycantropi eller zoantropi. En sådan tilstand fører til, at patienten opfører sig som et dyr. I vores moderne tid bliver denne sygdom kaldt "artsdysfori". Man har følelsen af, at ens krop tilhører den forkerte art, og derfor opstår et ønske om at være et dyr.

2 Kong 20,2-5
Jon 3,10
Jer 18,7-8

Hvad siger disse tekster om kongens chancer for at kunne have afværget straffen?

Desværre var Nebukadnesar tvunget til at lære på den barske måde. Mens Nebukadnesar var konge, var han ikke i stand til at tænke over sit forhold til Gud. Ved at fratage ham den kongelige autoritet og sende ham ud for at leve blandt dyrene på marken, giver Gud Nebukadnesar en mulighed for at erkende sin fuldkomne afhængighed af ham. Den afgørende lektie, som Gud ønsker at lære den stolte konge er, at "det er himlen, der er hersker" (Dan 4,23). Guds dom over kongen har en langt større hensigt i Guds plan, som det tydeligt kommer til udtryk i den himmelske vægters udtalelse: "for at de levende skal forstå, at den Højeste er hersker over det jordiske kongerige, og at han giver det, til hvem han vil, og kan sætte den ringeste blandt mennesker over det" (Dan 4,14).

Den straf, som ramte Nebukadnesar skulle med andre ord også være en lektie for os alle sammen. Siden vi tilhører gruppen "de levende", bør vi vise større opmærksomhed mod den vigtige lektie, som vi skal lære, nemlig at "Den Højeste er hersker over det jordiske kongerige."

Hvorfor er det så vigtigt for os at lære, at den Højeste er hersker? Hvordan burde denne kundskab fx påvirke den måde, vi behandler de mennesker, vi har magt over?

"Jeg løftede mine øjne til himlen"

Dan 4,31-34

Hvordan og hvorfor ændres kongens situation?

Gud tillader, at kongen bliver ramt af en mærkelig sygdom; men til sidst er han mere end villig til igen at give ham en sund mental tilstand. Det er interessant, at alt forandres, når den syge konge ved afslutningen af de syv år, som var forudsagt af profeten, løfter sine øjne til himlen (Dan 4,31).

"I syv år vakte Nebukadnesar forundring hos sine undersåtter. I disse syv år blev han ydmyget over for hele verden. Da denne tid var gået, fik han sin forstand igen. Han vendte ydmygt blikket op imod Himlens Gud og erkendte, at det var ham, der havde straffet ham. Han indrømmede offentligt sin skyld og gav udtryk for den store nåde, som Gud havde vist ham ved at give ham forstanden tilbage" (Ellen White, *Profeter og konger*, s. 252).

Der er ingen tvivl om, at der kan ske store forandringer, når vi løfter vores øjne til himlen. I samme øjeblik, hans forstand vender tilbage, viser kongen, at han har lært sin lektie.

Denne beretning handler mere om Gud og hans barmhjertighed end om Nebukadnesar. Kongen har forspildt tre tidligere anledninger til at tage imod Israels Gud som Herre i sit liv. Han havde haft anledningen, da han blev klar over de fire unge hebraiske fangers usædvanlige visdom (Dan 1), da Daniel tolkede hans drøm (Dan 2), og da de tre jødiske mænd blev reddet fra ovnen med flammende ild (Dan 3). Hvis den sidste af disse erfaringer ikke kunne gøre ham ydmyg, hvad kunne så? Men på trods af kongens stædighed giver Gud ham en fjerde chance. Endelig vinder Gud kongens hjerte og genindsætter ham i hans kongelige embede (Dan 4). Beretningen om Nebukadnesar viser, at Gud giver os den ene mulighed efter den anden for at genoprette forholdet til ham. Mange århundreder senere skrev Paulus: Gud vil, "at alle mennesker skal frelles og komme til erkendelse af sandheden" (1 Tim 2,4). Vi ser et tydeligt eksempel på den sandhed i denne beretning.

Hvordan er du blevet ydmyget af Gud? Hvad har du lært af de erfaringer? Hvilke forandringer kan du have brug for at foretage, så du ikke igen behøver at lære den lektie?

Til at tænke over

Ydmyg og taknemmelig

Den angrende konge erkærer: "Jordens beboere er for intet at regne" (Dan 4,32). Hvilken vigtig pointe kommer han med, når vi husker sammenhængen?

Hvordan kan vi vide, at Nebukadnesar virkelig tog imod den sande Gud? Vi finder et stort bevis derpå i den kendsgerning, at Nebukadnesar selv er forfatter af Daniel 4. Det meste af dette kapitel lader til at være en afskrift af et brev, som kongen sendte rundt i sit store rige. I det brev fortæller kongen om sin stolthed og sindssyge, og han indser ydmygt, at Gud havde grebet ind i hans liv. Oldtidens herskere ville sjældent skrive noget negativt om sig selv. Alle de kongelige dokumenter fra dengang, som vi kender til, forherliger kongen. Et dokument som det, vi finder i Dan 4, hvor kongen vedkender sig sin stolthed og sin dyriske opførsel, tyder derfor på en ægte omvendelse. Ved at skrive et sådant brev, hvor han genfortæller sin oplevelse og ydmygt bekender Guds overherredømme, virker kongen som missionær. Han kan ikke længere holde sin erfaring og det, han har lært fra den sande Gud, for sig selv. Det, vi har set i kongens bøn og lovprisning (Dan 4,31-34), åbenbarer, at hans erfaring var ægte.

Kongen har nu nogle helt andre værdinormer og indser de begrænsninger, menneskers magt har. I en dybtfølt takkebøn ophøjer kongen Daniels Gud og indrømmer, at "jordens beboere er for intet at regne (Dan 4,32). Det vil sige, at mennesker har intet i sig selv, de kan være stolte af. Dette sidste glimt af Nebukadnesar i Daniels Bog viser os en ydmyg og taknemmelig konge, som synger Guds pris og advarer os imod stolthed.

Gud bliver selvfølgelig også i dag ved med at forandre menneskers liv. Uanset, hvor stolte eller syndige mennesker måtte være, er der hos Gud barmhjertighed og kraft til at vende oprørske syndere om til børn af himlens Gud.

Læs Fil 2,1-11. Hvad finder vi heri, som burde udslette al stolthed i vores liv?

Til at tænke over

Til videre studium

"Den en gang så stolte monark var blevet Guds ydmyge barn, og den tyranniske, hovmodige hersker var blevet en vis og medfølelse konge. Den mand, der havde foragtet og bespottet Himlens Gud, anerkendte nu den Højestes magt og bestræbte sig på at fremme Herrens ære og sine undersåtters lykke. Da kongernes Konge og herrernes Herre straffede Nebukadnesar, lærte denne omsider den lektie, som alle herskere må lære – at sand storhed består i sand godhed. Han erkendte, at Herren er den levende Gud, og sagde: 'Jeg, Nebukadnesar, lovsynger, ophøjer og ærer nu himlens konge. Alle hans handlinger er rigtige, og hans veje er retfærdige. Den, der vandrer i hovmod, kan han ydmyge' (Dan 4,34).

Nu havde Gud nået sit mål: at det største rige på jorden skulle ære ham. Udstedelsen af den offentlige proklamation, hvori Nebukadnesar erkender Guds nåde, godhed og myndighed, er den sidste handling, som den hellige skrift omtaler fra hans liv" (Ellen White, *Profeter og konger*, s. 252).

Spørgsmål
til drøftelse

1. **"Stolthed fører til alle andre laster. I stolthed er sindet i en tilstand af fuldstændig modstand mod Gud. Virker dette som en overdrivelse? Hvis du synes det, så tænk over det ... Jo mere stolthed, man har, jo mere afskyelig synes man, at andres stolthed er. Den letteste måde at finde ud af, hvor stolt du er, er faktisk ved at spørge dig selv: 'Hvor meget afskyr jeg, at andre affærdiger mig eller nægter at lægge mærke til mig eller maser sig på eller ser ned på mig eller fremhæver sig selv? Pointen er, at ethvert menneskes stolthed kæmper mod alle andres stolthed. Jeg er sur over den, der fremhævede sig ved festen, fordi jeg selv ønskede at være den, der blev lagt mærke til. To alen af samme stykke bliver aldrig enige'"** (C.S. Lewis, *Mere Christianity* [New York: Touchstone, 1996], s. 110). **Hvad siger Lewis her, som måske kan hjælpe dig til at blive opmærksom på stolthed i dit eget liv?**
2. Et tema, vi finder både i Dan 4 og i nogle af de foregående kapitler, er Guds overherredømme. Hvorfor er det så vigtigt at forstå dette emne? Hvordan kan sabbatten hjælpe os til bedre at forstå dette afgørende sandhedspunkt?

